

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีในบรรดาผู้รู้ว่าการอ่าน เป็นกิจกรรมที่จำเป็นประการหนึ่งของชีวิต การอ่านเป็นขบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการส่งเสริมอารมณ์ของแต่ละคนให้สัมพันธ์กับโลก เป็นการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ (Tooze 1957: 9-10) การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ (Bacon 1967: 1674) ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้อ่านและผู้เขียนให้ดีขึ้น หนังสือเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ช่วยทำให้เกิดสติปัญญา มีความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเอง ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ความวิตกกังวล ช่วยควบคุมอารมณ์ และทำให้มีทัศนคติที่ถูกต้อง (เจริญ วัฒนสุชาติ: 269-273)

การอ่านมีความสำคัญสำหรับทุกคน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ชายและหญิง สำหรับความสำคัญของการอ่านที่มีต่อเด็กนั้น พระเจ้าจอร์จที่หกแห่งกรีซทรงได้ตราไว้ในพิธีเปิดการสัมมนาหนังสือเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี ว่า

. . . หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าแก่มนุษย์เป็นอันมาก การเสริมสร้างให้เด็กรักการอ่านและรู้คุณค่าของหนังสือนั้น เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำ ด้วยเป็นเสมือนการแผ่ทางชีวิตของเขาให้เดินไปสู่อนาคตอันแจ่มใส . . . เป็นวิธีการพัฒนาคนที่แนบเนียนและงดงาม . . . (กรมวิชาการ 2520: 1)

ในการที่จะส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านหรือมีความสนใจในการอ่านนั้น มิใช่เป็นสิ่งที่กระทำได้ง่ายนัก เพราะจำต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังเช่นการศึกษาของ Sheldon และ Carrillo (1952) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของบิดามารดา บ้านและ พัฒนาการที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็ก พบว่า จำนวนหนังสือที่บ้านมีอิทธิพลต่อคุณภาพในการอ่านของเด็ก กล่าวคือ เมื่อจำนวนหนังสือที่บ้านมีมาก คุณภาพในการอ่านของ

เด็กจะสูง แต่เมื่อจำนวนหนังสือที่บ้านมีน้อย คุณภาพในด้านการอ่านของเด็กจะต่ำ และพบว่า บิดามารดาของเด็กอ่านเก่งมักสนใจในการอ่านของเด็ก แต่บิดามารดาของเด็กอ่านไม่เก่ง มักไม่ค่อยสนใจในการอ่านของเด็ก นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับความรู้ของบิดามารดามีอิทธิพล ต่อคุณภาพในด้านการอ่านของเด็กด้วย ส่วน Napoli (1968) ศึกษาพบว่า สิ่งแวดล้อม ทางบ้านมีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านของเด็ก เช่นเดียวกัน

คณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (2510: 116) ได้ระบุว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสนใจในการอ่านของเด็กมี 4 ประการ ได้แก่

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้าน คือ ถ้าที่บ้านของเด็กมีหนังสือชนิดใด เด็กมักอ่านหนังสือ ชนิดนั้น และผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อเด็ก ถ้าผู้ปกครองไม่ชอบอ่านและไม่เอาใจใส่ เด็กมักไม่ สนใจอ่าน มักชมโทรทัศน์หรือไปเที่ยวเล่น เด็กที่ต้องช่วยงานบ้านแม้จะสนใจอ่านก็ไม่มีเวลา อ่าน
2. สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน ความเอาใจใส่ของครู การจัดห้องสมุดให้ดี ย่อมมี อิทธิพลต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก
3. เพศ เด็กชายมักชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ หุ่นยนต์ ลีกลับ โสโดโมน เด็กหญิงสนใจ เรื่องรักระจุ่มกระจิม
4. วัย อายุที่ต่างกันของเด็กก็ทำให้ความสนใจแตกต่างกัน

Robinson และ Weintraub (1973) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการ อ่านของเด็ก และกล่าวว่า นอกจากจะศึกษาในแง่ของอายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ชาวปัญญา ระดับทางสังคมและเศรษฐกิจแล้ว ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมอีกเกี่ยวกับปริมาณ และประเภทของวัสดุการอ่านที่ผู้ใหญ่อ่านให้แก่เด็กที่บ้านและที่โรงเรียน วัสดุการอ่านที่สามารถ หาให้เด็กได้ รวมทั้งค่านิยมทางการอ่านที่ควรปลูกฝังแก่เด็ก ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว โรงเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งความต้องการและความพร้อมทางภาษา ของเด็ก ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการศึกษาของ Greenberg (1970) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อการอ่านของเด็ก ได้แก่ นิสัยการอ่านของคนภายในครอบครัว อิทธิพลจากเพื่อนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนร่วมชั้น ญาติ และบรรณาธิการ หน้าโฆษณาหนังสือ บทวิจารณ์หนังสือ และสื่อมวลชน

ในแง่ของสื่อมวลชน ได้มีนักวิจัยหลายท่านทำการวิจัยว่าสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กหรือไม่ ดังเช่น การวิจัยของ Jenkins (1971) Allen และสถานี Children's Television Work (1970) Spealman (1970) และภัทรฐิรี ประยูรเกียรติ (2519) พบว่า รายการโทรทัศน์มีส่วนกระตุ้นให้เด็กสนใจอ่านหนังสือมากขึ้น สำหรับ Witty (1966) ศึกษาพบว่า เด็กจำนวนร้อยละ 40 อ่านหนังสือด้วยแรงกระตุ้นจากโทรทัศน์ ร้อยละ 15 อ่านหนังสือด้วยแรงกระตุ้นจากวิทยุ และร้อยละ 30 อ่านหนังสือด้วยแรงกระตุ้นจากภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม กรมวิชาการ (2520) ได้กล่าวสรุปจากการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทยว่า แม้ว่าการดูภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ และการดูภาพยนตร์จากโทรทัศน์จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กสนใจในการอ่านหนังสือแล้ว อิทธิพลจากครูบรรณาธิการ ครูประจำวิชา บทวิจารณ์หนังสือและวารสาร ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มความสำคัญในการชักจูงให้เด็กสนใจอ่านหนังสือมากขึ้นด้วย

ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจได้จากการศึกษาของ Alemna (1982) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับนิสัยการอ่านของเด็กแอฟริกัน พบว่า เด็กแอฟริกันไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านเท่าที่ควร เพราะปัจจัยหลายประการ กล่าวคือ วัฒนธรรมแอฟริกันชอบพูดหรือฟังมากกว่าการอ่าน การที่ประเทศมีการใช้ภาษาหลายภาษา การเชื่อฟังผู้มีอำนาจหรือผู้มีความรู้จนขาดความกระตือรือร้นในการอ่าน การยึดถือประเพณีว่าการอ่านเป็นการต่อต้านจรรยาของสังคม สภาวะทางธรรมชาติซึ่งร้อนอบอ้าว ปัจจัยทางสังคม ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย การไม่มีไฟฟ้าใช้ การใช้แรงงานเด็กในครอบครัว ตลอดจนการมีวัสดุการอ่านที่ไม่เหมาะสม เพราะเขียนโดยชาวตะวันตก

เนื่องจากการอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับมนุษย์ องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) จึงกำหนดให้ปี พ.ศ.2515 เป็นปีหนังสือสากล (International Book Year) โดยมีคำขวัญว่า "หนังสือสำหรับทุกคน" (Book for

All) คือ การพยายามให้มีหนังสือสำหรับทุก ๆ คน ไม่จำกัดเชื้อชาติ วย เพศ พื้นความรู้ และความสามารถในการอ่าน และได้เชิญชวนให้บรรดาประเทศสมาชิกและองค์การระหว่างประเทศ สมาคมอาชีพ ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ให้เห็นความสำคัญของหนังสือคือสังคม และกิจกรรมหนึ่งที่ควรทำได้แก่ การส่งเสริมนิสัยการอ่าน (แมนมาส ชวลิต 2515: 68-73, อภัย จันทวิมล 2515: 74-86)

ด้วยคำขวัญ "หนังสือสำหรับทุกคน" ของยูเนสโก นับเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนในโลกมีสิทธิและเสรีภาพในการที่จะเข้าถึงหนังสือโดยทั่วถึงกัน ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะมีข้อจำกัดหรือผิดปกติกว่าบุคคลโดยทั่วไปอันเนื่องมาจากความเจ็บปวดและความพิการต่าง ๆ ตามนัยนี้ สังคมจึงไม่ควรทอดทิ้งผู้ใด แต่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่เขาให้สามารถเข้าถึงหนังสือได้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด เช่น การใช้หนังสือเทป (Talking books) หนังสืออักษรเบรลล์ รูปภาพ ดนตรี และผลงานทางศิลปะ ควรมีการจัดทำหนังสือสำหรับผู้เริ่มอ่าน คนตาบอด คนพิการ* และห้องสมุดควรเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดบริการสนองต่อบุคคลที่เสียเปรียบต่าง ๆ เช่น ผู้ป่วยในโรงพยาบาล คนหูหนวก คนตาบอด ผู้พิการทางร่างกาย ผู้ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราและสถานสงเคราะห์อื่น ๆ รวมทั้งผู้พิการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมด้วย (Hook 1974: 419-426)

Luckham (1977: 14) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ น่าจะใช้วิธีวิจัยหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การสำรวจ การวิเคราะห์เอกสาร (จากบันทึก สมุดบันทึกประจำวัน และชีวประวัติ) การสังเกต การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการทดลอง เป็นต้น นอกจากนี้ น่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้ใช้พิเศษต่าง ๆ เช่น คนพิการ เยาวชนชนกลุ่มน้อย ผู้มีบทบาทในชุมชน และนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งจากการสำรวจวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคนพิการมีน้อยมาก ทั้งของต่างประเทศและของไทย ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาเรื่องของคนพิการขึ้น เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของยูเนสโก และเพิ่มเติมงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

งานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ที่เกี่ยวกับคนพิการของไทย เรื่องแรก ได้แก่ งานวิจัยของกุลวนิดา คุณคะ เสรณี (2523) ซึ่งใช้การบำบัดด้วยหนังสือกับเด็กพิการทางร่างกายและ

*ดูเพิ่มเติมภาคผนวก ข, หน้า 181.

สุขภาพ ส่วนผู้วิจัยเองมีความสนใจเกี่ยวกับการอ่านของเด็กตาบอด เพราะจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่มีผลต่อการอ่านได้แก่ ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น ตาพิการ ตูพิการ เป็นต้น (จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน 2525: 40) แต่คนตาบอดกลับสามารถอ่านหนังสือได้เพราะใช้วิธีวะอื่นแทนตา ได้แก่ มือและหู โดยการใช้วัสดุการอ่านชนิดพิเศษ คือ หนังสืออักษรเบรลล์ และหนังสือ เทป เป็นต้น (Yeager and Yeager 1978: 99-102) ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

ต้นปี พ.ศ. 2527. ดันท์ สุภภัทรานนท์ (2527) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของคนตาบอดที่มีต่อบริการของห้องสมุดคอลเลกชันเพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบความต้องการบริการห้องสมุดของคนตาบอดโดยแยกตามสถานภาพทางเพศ ระดับของการตาบอด และความสม่ำเสมอในการใช้บริการห้องสมุด โดยศึกษาจากคนตาบอดที่เป็นสมาชิกห้องสมุดคอลเลกชันเพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย จำนวน 108 คน ผลจากการวิจัยพบว่าคนตาบอดมีความต้องการวัสดุที่ให้บริการของห้องสมุดในระดับมาก โดยที่ความต้องการให้ห้องสมุดถ่ายทอด เรื่องที่น่าสนใจจากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร จัดทำเป็น เบรลล์หรือหนังสือ เทปให้บริการมากที่สุด รองลงไปให้ห้องสมุด เป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องมือ เครื่องใช้ เฉพาะสำหรับคนตาบอด ให้จัดทำวารสาร เทป และให้จัดทำรายการวิทยุสำหรับคนตาบอดโดยเฉพาะ สำหรับความต้องการบริการด้านหนังสือ คนตาบอดต้องการให้ห้องสมุดมีหนังสือเพิ่มขึ้น และให้มีบริการถ่ายสำเนาหนังสือ เทปในระดับมาก ส่วนความต้องการบริการด้านวารสาร คนตาบอดต้องการให้ออกวารสารมีครสนิต เป็นราย เดือนในระดับมาก

นอกจากนั้น ในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการบริการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด คนตาบอดต้องการบริการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดทุกประเภทในระดับมาก โดยที่ความต้องการบริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดพร้อมทั้งสรุป เรื่องมากที่สุด รองลงไปคือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการจดหมายข่าวห้องสมุด และบริการแนะนำและวิจารณ์หนังสือ ส่วนความต้องการเนื้อหาของวัสดุที่ให้บริการ คนตาบอดมีความต้องการอ่านและฟัง เกี่ยวกับความก้าวหน้าและวิทยาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับคนตาบอดมากที่สุด และจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่า คนตาบอดที่มีสถานภาพทางเพศ ระดับของการตาบอดและความสม่ำเสมอในการใช้บริการห้องสมุดที่แตกต่างกัน มีความต้องการบริการของห้องสมุดทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ดี คณันท์ สุภภัทรานนท์ ศึกษาความต้องการบริการห้องสมุด รวมทั้งเรื่องลักษณะในการอ่านของคนตาบอดโดยส่วนรวม ซึ่งมีทั้งผู้ใหญ่และเด็กคละกันไป แต่ที่เจาะจงศึกษาเฉพาะ เด็กโดยแท้จริงยังไม่มี

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก ทั้งเด็กตาปกติและเด็กตาบอดนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดก็คือการเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อความสนใจในการอ่าน เพราะหากผู้ส่งเสริมการอ่านขาดความเข้าใจเสียแล้ว การส่งเสริมอาจผิดพลาดหรือไม่ถูกต้อง ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับ "ปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของเด็กในโรงเรียนสอนคนตาบอด" ครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางที่ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีต่อความสนใจในการอ่านของเด็กตาบอด ซึ่งยังไม่พบว่ามีมีการวิจัยมาก่อนเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อจะศึกษา

1. สื่อการอ่านที่นักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพและโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัด เชียงใหม่ ชอบ
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียนตาบอด

แนวเหตุผล

การส่งเสริมการอ่านของครูจะมีผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียนตาบอดมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด 2 แห่ง คือ โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ และโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัด เชียงใหม่ โดยศึกษาจากนักเรียนทั้งหมดที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 รวมเป็นนักเรียนทั้งหมด 163 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยแฟ้มทะเบียนประวัติ แฟ้มสุขภาพของนักเรียน และออกแบบสอบถาม เพื่อถามนักเรียนจำนวน 163 คน ข้อมูลจากแฟ้มทะเบียนประวัติใช้ในการตรวจสอบรายชื่อและจำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา ข้อมูลจากแฟ้มสุขภาพของนักเรียนช่วยในการตรวจสอบและแยกนักเรียนตามสาเหตุของการคาบอด คือ คาบอดแต่กำเนิดหรือหลังกำเนิด ส่วนแบบสอบถามมีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ความสนใจในการอ่าน และปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียน

แบบสอบถามนั้นนำไปทดสอบขั้นต้นกับนักเรียนโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพจำนวน 12 คน แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม จากนั้นนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทั้งสองแห่ง ซึ่งเนื่องจากนักเรียนไม่สามารถอ่านอักษรธรรมตาได้ จึงต้องใช้วิธีอ่านคำถามให้เด็กฟัง เป็นรายคน โดยผู้วิจัยและอาสาสมัคร เป็นผู้บันทึกคำตอบด้วยตนเอง

ข้อมูลที่ได้จากแฟ้มทะเบียนประวัติ แฟ้มสุขภาพ และแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ อัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละระดับ คือ ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) โดยใช้ตารางเปรียบเทียบ เพื่อสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ช่วยทำให้ทราบวิธีการอ่านที่เด็กตาบอดชอบ อันจะใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะผู้ผลิต อันได้แก่ สำนักพิมพ์ บริษัท องค์การ มูลนิธิ สมาคม หน่วยราชการ ครู บรรณารักษ์ และอาสาสมัคร ได้ทำการผลิตหรือจัดกิจกรรมช่วยเหลือเด็กตาบอดได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด

2. เพื่อเสนอแนะครูและบรรณารักษ์ให้หาทางส่งเสริมการอ่านแก่เด็กตาบอดอย่างเต็มที่ โดยการจัดกิจกรรมการอ่านด้วยกลวิธีต่าง ๆ อันจะทำให้เด็กตาบอดเกิดความสนใจรักการอ่านและการเรียนรู้ เช่นเดียวกับเด็กปกติโดยทั่วไป

3. เพื่อเสนอแนะให้เพื่อน ๆ ของเด็กตามอด (ทั้งเพื่อนที่ตาบอดหรือตาปกติ) ได้ชักชวนให้เพื่อนตามอดสนใจในการอ่าน

4. เพื่อเสนอแนะผู้ปกครองที่มีเด็กตามอดได้ยอมรับในสภาพของเด็ก และหาทางส่งเสริมการอ่านแก่เด็กเช่นเดียวกับเด็กปกติ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมแก่เด็กก่อนที่จะส่งเข้าเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด หรือ เป็นพื้นฐานในการอ่านของเด็กต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสนใจในการอ่าน หมายถึง ความสนใจในการอ่านโดยอาศัยสื่อการอ่านประเภท

ต่าง ๆ

เด็กตาบอดหรือนักเรียน หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ และโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527

เปิด เทปให้ฟัง หมายถึง การนำหนังสือเทปมาเปิดให้นักเรียนฟัง โดยเล่นกับเครื่องเล่น เทปหรือ เครื่อง เล่นแผ่นเสียง

สื่อการอ่าน หมายถึง สื่อที่ใช้มือสัมผัส (เช่น หนังสืออักษรเบรลล์) และสื่อที่ใช้สายตาสัมผัส (เช่น การฟังจากหนังสือเทป และการฟังจากผู้อื่นอ่านให้ฟัง)

หนังสือ เทป (Talking books) หมายถึง หนังสือสำหรับคนตาบอด ซึ่งอยู่ในรูปของการบันทึกเรื่องราวจากหนังสือลงไปบนแผ่นเสียง แถบบันทึกเสียง หรือ เทปบันทึกเสียง (Harrod 1977: 810)

อักษร เบรลล์ หมายถึง อักษรสำหรับคนตาบอด มีลักษณะเป็นจุดขุ่น ๆ ใน 1 ช่องประกอบด้วยจุด 6 ตำแหน่ง ซึ่งนำมาจัดสลับกันไปมาเป็นรหัสแทนอักษรคำหรือสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และโน้ตดนตรี (มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ม.ป.ป.)